

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Середюка Олега Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 60 Сімейного кодексу України

Київ
8 квітня 2026 року
№ 83-1(II)/2026

Справа № 3-65/2026(156/26)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Юровська Галина Валентинівна – головуєчий, доповідач,
Водянніков Олександр Юрійович,
Городовенко Віктор Валентинович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Середюка Олега Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 60 Сімейного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Юровську Г.В. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Середюк О.Д. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статті 21, частинам першій, другій статті 24, частині четвертій статті 41, частині третій статті 47, частині першій статті 64 Конституції України (конституційність) статтю 60 Сімейного кодексу України (далі – Кодекс).

Згідно зі статтею 60 Кодексу:

„1. Майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу).

2. Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя“.

2. Зі змісту конституційної скарги та доданих до неї матеріалів убачається таке.

Середюк О.Д. є учасником бойових дій; 2 березня 2016 року він уклав шлюб зі Шпук Ю.О.

Приватне підприємство „Колегія“ (далі – Підприємство), виконавчий комітет Крихівецької сільської ради Івано-Франківської міської ради та Громадська організація „Крихівецьке об'єднання воїнів АТО“ 17 серпня 2016 року уклали угоду про надання, передачу (забезпечення) квартир учасникам АТО, згідно з якою Підприємство зобов'язувалось надати (передати) 10 квартир учасникам АТО. У вересні 2016 року Середюк О.Д. звернувся до голови Крихівецької сільської ради із заявою, у якій просив, зокрема, розглянути пропозицію одержання ним квартири як учасником АТО. У рішенні від 18 липня 2017 року Івано-Франківська міська рада рекомендувала Підприємству першочергово надати житло учасникам АТО, зокрема Середюку О.Д.

Середюк О.Д. 3 липня 2018 року зареєстрував право власності на однокімнатну квартиру (далі – квартира) на підставі договору купівлі-продажу нерухомого майна (квартири), яке буде створено у майбутньому, від 4 вересня 2017 року, угоди про відступлення права вимоги майнових прав від 8 вересня 2017 року, акта приймання-передання нерухомого майна від 10 травня 2018 року.

Рішенням Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 28 жовтня 2020 року шлюб між Середюком О.Д. та Шпук Ю.О. був розірваний.

Шпук Ю.О. звернулася до суду з позовом до Середюка О.Д. про поділ спільного майна подружжя. Івано-Франківський міський суд Івано-Франківської області рішенням від 30 січня 2024 року у задоволенні позову відмовив. Посилаючись на частину третю статті 57 Кодексу, суд виснував, що фактично ніхто зі сторін спору не брав участі в набутті права власності на квартиру своїми коштами чи працею; квартира була подарована Середюку О.Д. за його особисті заслуги перед Батьківщиною, участь в АТО, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України. Також суд зауважив, що сторони не були одружені у період участі Середюка О.Д. в АТО.

Не погодившись із таким рішенням суду, представник Шпук Ю.О. – адвокат Микулич І.В. подав апеляційну скаргу. Івано-Франківський апеляційний суд постановою від 9 травня 2024 року апеляційну скаргу Шпук Ю.О. задовольнив; рішення суду першої інстанції скасував та ухвалив нове судове рішення про задоволення позову Шпук Ю.О.; визнав квартиру спільним сумісним майном подружжя Середюка О.Д. та Шпук Ю.О.; визнав за Шпук Ю.О. право власності на 1/2 частину нерухомого майна (квартири); визнав за Середюком О.Д. право власності на 1/2 частину нерухомого майна (квартири). Мотивуючи своє рішення, апеляційний суд зазначив, що приписи статті 60 Кодексу встановлюють презумпцію спільності права власності подружжя на майно, набуте в період шлюбу, яка може бути спростована, і один із подружжя може оспорювати поширення правового режиму спільного сумісного майна на певний об'єкт, зокрема, у судовому порядку; тягар доказування обставин, потрібних для спростування цієї презумпції, покладається на того з подружжя, хто її спростовує. Посилаючись на приписи статей 57, 61, 63 Кодексу, названий суд указав, що відповідно до приписів сімейного законодавства умовою належності майна, одержаного за договором, укладеним одним із подружжя, до об'єктів спільної сумісної власності подружжя є визначена законом мета укладення

договору – інтереси сім'ї; на день розгляду житловою комісією при органі місцевого самоврядування питання про надання Середюку О.Д. як учаснику бойових дій (учаснику АТО) житла першочергово (16 грудня 2016 року) сторони перебували у шлюбі; для отримання житла Середюк О.Д. надавав інформацію про склад сім'ї, тобто квартира якщо й надана йому безоплатно, то у зв'язку з рішенням житлової комісії при органі місцевого самоврядування; у подальшому Шпук Ю.О. та двоє малолітніх дітей були зареєстровані у квартирі, що свідчить про те, що квартира отримана в інтересах сім'ї; усі дії щодо оформлення спірного майна здійснювалися у період перебування сторін у шлюбі; квартира не є ні нагородою, ні премією в розумінні статті 57 Кодексу.

Зазначене судове рішення Середюк О.Д. оскаржив у касаційному порядку. Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду постановою від 9 липня 2025 року касаційну скаргу залишив без задоволення, а постанову Івано-Франківського апеляційного суду від 9 травня 2024 року – без змін, мотивуючи своє рішення тим, що Середюк О.Д., перебуваючи у шлюбі зі Шпук Ю.О., реалізував надану йому Законом України „Про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту“ пільгу щодо першочергового забезпечення житловою площею, на підставі зазначених правочинів, метою яких, зокрема, було розв'язання проблеми забезпечення житлом учасників АТО та членів їхніх сімей, отримав квартиру та 3 липня 2018 року зареєстрував право власності на неї. З огляду на те, що квартиру Середюк О.Д. отримав в інтересах сім'ї на підставі договору купівлі-продажу нерухомого майна, яке буде створено у майбутньому, від 4 вересня 2017 року, угоди про відступлення права вимоги майнових прав від 8 вересня 2017 року та акта приймання-передання нерухомого майна від 10 травня 2018 року, Верховний Суд погодився з висновками апеляційного суду про те, що на спірне нерухоме майно, яке в розумінні частини третьої статті 57 Кодексу не є ні нагородою, ні премією, поширюється режим спільної сумісної власності подружжя.

2.1. На думку автора клопотання, унаслідок застосування оспорюваних приписів Кодексу зазнали порушення його право власності, право на житло його та двох його неповнолітніх дітей, право на ефективний засіб юридичного захисту.

На підтвердження своєї позиції Середюк О.Д. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодексу, Закону України „Про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту“, Цивільного процесуального кодексу України, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої статті 77).

3.1. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається, що остаточним судовим рішенням у справі суб'єкта права на конституційну скаргу є постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 9 липня 2025 року, а отже, він мав реалізувати право на звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою до 9 жовтня 2025 року.

Середюк О.Д. висловлює клопотання про поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що остаточне судове рішення у своїй справі він отримав 11 грудня 2025 року, тож просить вважати вказану дату початком перебігу цього строку.

Водночас Середюк О.Д. звертає увагу на те, що він уже звертався до Конституційного Суду України з аналогічними конституційними скаргами 9 лютого 2026 року та 3 березня 2026 року, проте Секретаріат Конституційного Суду України листами від 12 лютого 2026 року та від 5 березня 2026 року повернув їх як такі, що за формою не відповідають вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Утретє Середюк О.Д. звернувся з конституційною скаргою до Конституційного Суду України 20 березня 2026 року та заявив клопотання про поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги, зазначивши, що розгляд його конституційної скарги є потрібним із мотивів суспільного інтересу, оскільки у зв'язку з дією воєнного стану на території України поширеною є практика надання військовослужбовцям нагород за їхню участь у бойових діях, зокрема квартир.

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України, розв'язуючи питання про поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги, ураховує умови воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України „Про введення воєнного стану в Україні“ від 24 лютого 2022 року № 64/2022 зі змінами, зокрема ускладнення реалізації прав і свобод людини, гарантованих Конституцією України, та наголошує на тому, що конституційне право на судовий захист не може бути обмежене навіть в умовах воєнного стану (частина друга статті 64 Конституції України).

З огляду на наведене Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає за можливе поновити пропущений строк подання конституційної скарги.

4. Відповідно до пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на

думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону.

Твердячи про невідповідність оспорюваного закону України (його окремих приписів) Основному Закону України, суб'єкт права на конституційну скаргу має навести аргументи, які свідчили б про обґрунтованість змісту й вимог конституційної скарги.

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Середюк О.Д. не навів аргументів щодо неконституційності статті 60 Кодексу.

Аналіз конституційної скарги дає підстави вважати, що, доводячи неконституційність статті 60 Кодексу, якою врегульовано підстави набуття права спільної сумісної власності подружжя, Середюк О.Д. не визначив причинно-наслідкового зв'язку між змістом оспорюваних приписів Кодексу і порушенням своїх конституційних прав та ставить під сумнів законність рішення Верховного Суду щодо визнання квартири спільним майном подружжя, твердячи про неправомірність застосування оспорюваних приписів Кодексу.

Однак висловлення незгоди із застосуванням судами оспорюваних приписів Кодексу не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Крім того, розв'язання питання застосування судами законів України не належить до повноважень Конституційного Суду України. У своїх актах Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації правових норм щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі правових норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм задля їх застосування до конкретного випадку є складовою правозастосування і не належить до повноважень Конституційного Суду України (ухвали від 31 березня 2010 року № 15-у/2010, від 3 липня 2014 року № 73-у/2014, від 24 лютого 2016 року № 14-у/2016).

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що Середюк О.Д. не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Середюка Олега Дмитровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 60 Сімейного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**